Lietas Nr. A420249514
Lietas arhīva Nr. A42-00347-15/21

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 19.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Petrovska,

piedaloties pieteicējai /pers. A/,
atbildētāja Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pilnvarotajiem pārstāvjiem zvērinātam advokātam Raivo Sjademem un zvērināta advokāta palīgam Robertam Priedem,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu atzīts, ka zvērināta advokāta pretendente tiesību zinātņu doktore /pers. A/ atbilst Latvijas Republikas Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta prasībām, un noteikts, ka pretendente izsludināma atsauksmju sniegšanai.

Aprakstošā daļa

[1] Latvijas Zvērinātu advokātu padome (turpmāk – Padome) 2014.gada 18.februārī pieņēma lēmumu Nr.44 (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolemts atzīt, ka zvērināta advokāta pretendente tiesību zinātņu doktore /pers. A/ (turpmāk – pieteicēja) neatbilst Advokatūras likuma prasībām, un atteikties izsludināt pretendenti atsauksmju sniegšanai.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[1.1] Padome pēc zvērināta advokāta pretendenta, kurš ir tiesību zinātņu doktors, iesnieguma par uzņemšanu zvērinātu advokātu skaitā un attiecīgu dokumentu saņemšanas izvērtē pretendenta atbilstību Advokatūras likumā noteiktajām prasībām. Ja pretendents, viņa iesniegums un tam pievienotie dokumenti atbilst likumā noteiktajām prasībām, Padome izsludina pretendentu atsauksmju sniegšanai.

[1.2] Pieteicēja ir pierādījusi Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta "c" apakšpunktā noteikto darba pieredzi laika posmā no 2006.gada 10.oktobra līdz 2012.gada 5.janvārim.

[1.3] Latvijas Zinātnes padomei adresētais 2010.gada 7.septembra Latvijas Universitātes zinātņu prorektora atzinums Nr.A23-114-6012/322 nav attiecināms uz zvērināta advokāta pretendenta atbilstības Advokatūras likuma prasībām izvērtēšanu, jo tas nav adresēts Padomei un tajā nav izteikts viedoklis par Advokatūras likuma normu interpretāciju.

[1.4] Padome uzskata, ka studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde jurisprudences jomā nav pielīdzināmas darba pieredzei Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā tieši nenosauktajos juridiskās specialitātes amatos.

Studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrāde ir zinātniskā darbība.

Tiesību zinātņu doktora grāda iegūšana neatbrīvo zvērināta advokāta pretendentu no nepieciešamās praktiskā darba pieredzes iegūšanas.

Jurista profesionālās darbības pamatuzdevumos neietilpst zinātniskā darbība. Savukārt darba pieredzi juridiskās specialitātes amatā, kurš nav tieši nosaukts Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā, var iegūt, strādājot tikai tādā amatā, kurš atbilst Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumu Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas prasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību" (turpmāk – Noteikumi Nr.461) 1.pielikuma "Profesiju klasifikators" 26.apakšgrupai, 261.mazajai grupai noteiktajām prasībām, un pretendents ir veicis tādus darba pienākumus, kuri atbilst 2.pielikuma "Profesiju standarti" 1.20.apakšpunktā "Jurista profesijas standarts" noteiktajām prasībām.

[1.5] Pieteicējas iesniegumam nav pievienoti citi pierādījumi par Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā noteiktās darba pieredzes iegūšanu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Atbilstoši Advokatūras likumam zvērināti advokāti piekopj brīvo profesiju un viņu profesionālā darbība ir intelektuāls darbs, kas tieši atbilst arī zinātniskās darbības pamatprincipiem.

[2.2] Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta "c" apakšpunktā noteikts, ka nepieciešamo darba pieredzi uzņemšanai zvērinātu advokātu skaitā var iegūt, strādājot augstskolas tiesību zinātņu specialitātes akadēmiskā personāla amatā.

Augstskolas akadēmiskā personāla profesionālā darbība ir zinātniskā darbība. Šāda profesionālā darbība ir pietiekama, lai iegūtu nepieciešamo darba pieredzi uzņemšanai zvērinātu advokātu skaitā, un turklāt nav nepieciešams iegūt tai papildus darba pieredzi kādā citā juridiskās specialitātes amatā. Studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrādes laiks kā zinātniskā darbība ir pilnībā ieskaitāms nepieciešamajā darba pieredzē uzņemšanai zvērinātu advokātu skaitā.

[2.3] Latvijas Zinātnes padome un Latvijas Universitāte ir atzinušas, ka studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrādes laiks ir ieskaitāms juridiskā darba stāžā.

[2.4] Pieteicējas ieskatā tas, ka Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Universitātes atzinumi nav adresēti Padomei, neliedz tos izmantot Advokatūras likuma interpretācijā.

[2.5] Atbilstoši likumam „Par tiesu varu" un Advokatūras likumam gan tiesneša amata kandidātam, gan zvērināta advokāta amata kandidātam noteikts kritērijs darba pieredze juridiskajā specialitātē.

Līdz ar to jēdziens "darba pieredze juridiskajā specialitātē" nevar tikt iztulkots atšķirīgi. Tiesneša amata kandidātam izvirzāmās prasības nevar būt zemākas nekā zvērināta advokāta pretendentam. Līdz ar to, ja zinātniskā darbība ir pilnībā atzīstama par darba pieredzi juridiskajā specialitātē likuma „Par tiesu varu izpratnē", jo vairāk tā ir atzīstama par darba pieredzi juridiskajā specialitātē Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta "c" apakšpunkta izpratnē.

[2.6] Tiesību zinātņu doktora grāda iegūšana nav vienādojama ar studijām doktorantūrā un promocijas darba izstrādes laiku. Tiesību zinātņu doktora grāda iegūšana notiek kandidātam aizstāvot promocijas darbu īpašajā pārbaudījumā, kas ir par pamatu zinātniskās kvalifikācijas iegūšanai. Tas pamatoti aizstāj advokāta eksāmena kārtošanu. Studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrādes laiks ir zinātniskās darbības veikšana.

Tiesību zinātņu doktora grāda iegūšana kā pamats atbrīvošanai no advokāta eksāmena kārtošanas nav saistāma ar darba pieredzes iegūšanu juridiskajā specialitātē doktorantūras studiju un promocijas darba izstrādes laikā.

[2.7] Noteikumu Nr.461 1.pielikums "Profesiju klasifikators" ir paredzēts darbaspēkam un darba tiesiskajām attiecībām. Studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde nav algots darbs darba tiesisko attiecību ietvaros, līdz ar to tas nevar tikt ietverts minētajā klasifikatorā.

Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā nav noteikts, ka darba pieredzei obligāti jābūt iegūtai algoto darba attiecību ietvaros, tāpat tas nesatur arī atsauci uz Ministru kabineta noteikumiem par profesiju klasifikatoru.

[2.8] Profesiju klasifikatora 2.pielikuma "Profesiju standarti" 1.20.apakšpunktā „Jurista profesijas standarts" norādīts, ka jurista pamatuzdevumos ietilpst pētījumu ar zinātnisku vērtību jurisprudencē izstrāde. Standartā ir norādīts, ka nepieciešamais profesionālās kvalifikācijas līmenis ir piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis ar profesionālās augstākās izglītības maģistra grādu tiesību zinātnē, kas piešķirts pēc vismaz piecus gadus ilgām tiesību zinātnes studijām.

Tādas pašas minimālās prasības ir izvirzītas arī doktorantiem, lai uzsāktu doktorantūras studijas un promocijas darba izstrādi.

Līdz ar to pieteicējas ieskatā doktorantūras studijas un promocijas darba izstrādes laiks ir pielīdzināms jurista profesionālajai darbībai arī minētā klasifikatora izpratnē.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2014.gada 25.aprīlī saņemtajā rakstveida paskaidrojumā Padome pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju.

[3.1] Papildus Padome norāda, ka pieteicēja nepamatoti uzskata, ka studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrāde (zinātniskā darbība) ir darbs juridiskās specialitātes amatā, jo pieteicēja saistībā ar studijām doktorantūrā un promocijas darba izstrādāšanu nav ieņēmusi nevienu konkrētu amatu.

[3.2] Pieteicēja nepamatoti pielīdzina darbu augstskolas tiesību zinātņu specialitātes akadēmiskā personāla amatā un studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrādi.

Likumdevējs ir paredzējis, ka darba pieredze tikai augstskolas tiesību zinātņu specialitātes akadēmiskā personāla amatā, kurā profesionālā darbība ir cieši saistīta ar zinātniskās darbības veikšanu, ir uzskatāma par darba pieredzi juridiskās specialitātes amatā. Augstskolas akadēmiskā personāla profesionālā darbība, kas ietver zinātnisko darbību, ir plašāka par doktoranta veicamo zinātnisko darbību.

Studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde notiek citu personu – augsti kvalificēta akadēmiskā personāla un pieredzējušu zinātnieku, vadībā.

[3.3] Ar Lēmumu pieteicējas darba pieredzē ieskaitīts laika periods no 2007.gada 1.septembra līdz 2012.gada 5.septembrim, kad pieteicēja strādājusi Rēzeknes augstskolas docentes civiltiesībās amatā.

Zinātniskā darbība citos amatos, kas nav augstskolas tiesību zinātņu specialitātes akadēmiskā personāla amati, nav pielīdzināma darba pieredzei juridiskās specialitātes amatā.

[3.4] Ir nepamatoti prasīt, lai ar zinātnisko darbību – studijām doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrādi, personai tiktu piešķirta nesamērīgi liela priekšrocība salīdzinājumā ar pārējiem pretendentiem, kuri veic gan praktisko darbu juridiskajās specialitātēs, gan kārto advokāta eksāmenu – persona vienlaicīgi tiktu atbrīvota no zināšanu pārbaudes un iegūtu nepieciešamā praktiskā darba pieredzi.

[3.5] Likumdevējs ir noteicis, ka zvērināta advokāta pretendenta iegūto darba pieredzi izvērtē Padome, tādējādi šis jautājums nav Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Universitātes kompetencē.

Studējot doktorantūrā un izstrādājot promocijas darbu, persona neiegūst zvērināta advokāta pretendentam nepieciešamo pieredzi, jo teorētiskās zināšanas netiek pietiekoši plaši pielietotas praksē, veicot dažādas juridiskas darbības civilprocesā, administratīvajā procesā, Satversmes tiesas procesā vai krimināļprocesā.

[3.6] Padome vērtējusi pieteicējas iegūto darba pieredzi neatkarīgi no tā, vai pieteicēja veikusi algotu darbu darba tiesisko attiecību ietvaros.

Padome izvērtē pretendenta amata pienākumu atbilstību Noteikumu Nr.461 1.pielikuma "Profesiju klasifikators" 26.apakšgrupai, 261.mazajai grupai noteiktajām prasībām.

[3.7] Zvērināta advokāta pretendentam obligāta prasība ir darba pieredze kādā no juridiskās specialitātes amatiem, nevis vispārīga darbošanās juridiskajā specialitātē.

Zvērināta advokāta sniegtajai juridiskajai palīdzībai ir jābūt kvalitatīvai, ko zvērināts advokāts ir spējīgs nodrošināt tikai, ja iepriekš ir iegūta praktiskā darba pieredze juridiskās specialitātes amatos. Zinātniskā vai akadēmiskā darbība, ko veic doktorants, nenodrošina minēto praktiskā darba pieredzi juridiskās specialitātes amatos, lai pretendents, būdams zvērināts advokāts, būtu spējīgs sniegt kvalitatīvu juridisko palīdzību.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja savu pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Padomes pilnvarotie pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus un izvērtējot tos kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[6] Izskatāmajā lietā pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu - atzīt, ka zvērināta advokāta pretendente tiesību zinātņu doktore /pers. A/ atbilst Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta prasībām, un noteikt, ka pretendente izsludināma atsauksmju sniegšanai.

Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīva akta izdošanai.

[7] Lietā nav strīda, ka pieteicēja ir pierādījusi Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta "c" apakšpunktā noteikto darba pieredzi laika posmā no 2006.gada 10.oktobra līdz 2012.gada 5.janvārim, t.i., 5 gadi 2 mēneši 26 dienas.

Tomēr pieteicēja uzskata, ka pieteicējas studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde jurisprudences jomā pielīdzināma darba pieredzei Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā tieši nenosauktajos juridiskās specialitātes amatos. Kā minētā argumenta pamatojumu pieteicēja iesniegusi Latvijas Zinātnes padomei adresētu 2010.gada 7.septembra Latvijas Universitātes zinātņu prorektora atzinumu Nr.A23-l 14-6012/322, kurā izteikts viedoklis, ka studiju doktorantūrā un promocijas darba izstrādes jurisprudences jomā laiks ir ieskaitāms juridiskajā stāžā, kas ir likumā „Par tiesu varu" normās noteiktā prasība tiesneša amata kandidātam (lietas 13.-15.lapa).

Tādējādi, lietā ir strīds par to, vai pieteicējas studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde jurisprudences jomā pielīdzināma darba pieredzei Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā tieši nenosauktajos juridiskās specialitātes amatos.

[8] Saskaņā ar Advokatūras likuma 15.panta 1.punktu par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kuras neatbilst šā likuma 14.panta prasībām.

Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkts noteic, ka par zvērinātiem advokātiem var uzņemt personas, kuras ir ieguvušas darba pieredzi, strādājot kādā no šādiem amatiem:

a) vismaz trīs gadus - tiesneša amatā,

b) vismaz piecus gadus - prokurora, zvērināta tiesu izpildītāja vai zvērināta notāra amatā vai par zvērināta advokāta palīgu,

c) vismaz septiņus gadus - augstskolas tiesību zinātņu specialitātes akadēmiskā personāla amatā vai citā juridiskās specialitātes amatā.

Savukārt Advokatūras likuma 14.panta otrā daļa noteic, ka no advokāta eksāmena kārtošanas ir atbrīvoti tiesību zinātņu doktori.

Tādējādi secināms, ka par zvērinātu advokātu var uzņemt personu, kura ieguvusi darba pieredzi, strādājot kādā no Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā nosauktajiem amatiem. Proti, likumdevējs ir skaidri noteicis, ka advokāta kandidātam ir jāiegūst praktiskā darba pieredze, strādājot kādā no nosauktajiem amatiem. Tiesas ieskatā minētā tiesību norma nav tulkojama paplašināti, jo likumdevējs nav paredzējis darba pieredzē iekļaut jebkādu darbību juridiskajā specialitātē, bet gan konkrētu darbu, konkrētā juridiskās specialitātes amatā.

[9] Izvērtējot, vai pieteicējas studijas doktorantūrā un promocijas darba izstrāde jurisprudences jomā pielīdzināma darba pieredzei Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā tieši nenosauktajos juridiskās specialitātes amatos, tiesa atzīst, ka studijas doktorantūrā un promocijas darba jurisprudences jomā izstrāde ir zinātniskā darbība, ko apliecina arī Latvijas Universitātes zinātņu prorektora 2010.gada 7.septembra atzinums Nr.A23-l 14-6012/322, tomēr tas nav atzīstams par konkrētu amatu juridiskajā specialitātē.

Kā jau tiesa iepriekš [8] atzina, likumdevējs ir uzskaitījis konkrētus amatus, kuros strādājot, persona var iegūt darba pieredzi, kas nepieciešama advokāta pretendentam. Līdz ar to vispārīgi zinātniskā darbība juridiskajā specialitātē nevar tikt atzīta par praktiskā darba pieredzi konkrētā amatā juridiskajā specialitātē. Kā arī nevar tikt pielīdzināta darbam kādā no tiesību normā nosauktajiem amatiem, jo likumdevējs šādu iespēju nav paredzējis.

[10] Tādējādi, konkrētajā gadījumā ņemot vērā, ka pieteicējai nav pietiekoša praktiskā darba pieredze, strādājot kādā no Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punktā paredzētajiem amatiem, tiesa atzīst, ka pieteicēja neatbilst Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta prasībām par iegūto darba pieredzi.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka nav konstatējami priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai un pieteikumus līdz ar to ir jānoraida.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.- 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu atzīts, ka zvērināta advokāta pretendente tiesību zinātņu doktore /pers. A/ atbilst Advokatūras likuma 14.panta pirmās daļas 6.punkta prasībām, un noteikts, ka pretendente izsludināma atsauksmju sniegšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Petrovska